

N A Š D O M

Glasilo slovenske mladine.

Priloga „Sovenskemu Gospodarju“.

Zanimiva obletnica.

Slovenski mladinci odločili so go.

Naprej tedaj, junaški roj,
Za dom, za drage v hrabri boj
Tja med sovražnih čet!
Med nami vsak je cel junak,
Naj pade tretji, drugi vsak,
Da bo le dom očet!

Te dni je v Gorici slavil mariborski pešpolk (v katerega so bili nekdanje uvrščeni skoraj vsi spodnještajski vojaki), obletnico slavne zmage pri Novari 1. 1849. Mislimo, da bomo ugodili cenjenim čitateljem, posebno onim, ki so nosili ali bodo nosili cesarsko suknjo in pušico nabasano, ako priobčimo zgodovinski opis bitke pri Novari.

Nesrečna vojska 1848. leta ni spametovala pijemonteškega kralja Karola Alberta; kar mu je spodletelo takrat, upal je dovršiti z boljšim uspehom spomladi 1. 1849. Zanašal se je pri tem na uporni duh na Lombardskem in Beneškem, na pomoč veseljih revolucionarjev italijanskih, na boje, v katere je bila zapletena avstrijska vojska na Ogrskem, in pričakoval je tudi pomoči iz Francije in Anglije. Pripravljali se je vso zimo na boj. A tudi grof Radecki ni spal, nego je zbiral toliko vojakov, kolikor mu jih je mogel poslati cesar; in ko mu je dne 16. sušca 1. 1849, sporočil sardinski častnik, da preklicuje kralj premirje, sprejel ga je Radecki prav hladnokrvno in ga povabil celo na kosilo. Med tem so pa že izvedeli vojaki, da bode vojska, in mahoma so si nataknili zelene vejice za klobake, prepevali vesele pesmi in pozdravljali „očeta“ Radeckega z navdušenimi klici. Ta pa je izdal vojni ukaz, kratek in jedrnat:

„Vojaki! Boj bo kratek! Bojevali se bomo z istim sovražnikom, ki ste ga premagali pri Sv. Luciji, pri Somma Campagni, pri Volti in pred milanskimi vrati. Bog je z nami, kajti naša reč je pravična reč! Torej naprej, vojaki! Se enkrat sledite svojemu sive-mu voditelju v boj in do zmage. Jaz bom pričel vaše-ga junaštva in sklenil bom svoje dolgo vojaško življenje, ko bom v prestolnici brezvestnega sovražnika kinčal prsi svojim vrlim tovarišem s krvavo in slavnim izvojevanjem znamenji njih hrabrosti. Naprej torej, vojaki! Proti Turinu! Je naše geslo. Tam najdemo mir. Živio cesar! Živela domovina!“

Zgodilo se je skoro ravno tako, kakor je napovedal Radecki v tem ukazu.

Komaj je odbila dne 20. sušca 1849 ura polnočne in je preteklo premirje, stala je že vsa vojska ob meji, katero je takoj prekoračila daleč južno od tistega kraja, kjer je isti dan tudi sardinski kralj prestopil mejo, reko Tičin. Dočim je ta mislil, da se umika Radecki s svojimi 75.000 vojniki Sardincem, broječim 100.000 mož, hotel ga je prijeti Radecki tako, da bi mu zastavil pot proti Turinu. Pa tudi Radecki ni vedel dobro, kje je sovražna vojska; bil pa je tako dobre volje, kakor malokdaj, in ko so mu drugi dan pri zajutru častniki prigovarjali, da si naj tudi pusti rasti brke, katere ima že vsak vojak, odvrne: „Čujte, zdaj vam nekaj obljubim: če Pijemonteze v veliki bitki dobro naklestimo, pa si pustim rasti brke!“ Ko je to obljubil, bili so njegovi vojaki že privikali premagati sovražnika pri mestecu Mortari (dne 21. sušca). S 16.000 vojniki in 42 topovi se je lotil nadvojvoda Albreht Sardinec, dasi jih je bilo 26.000 z 48 topovi. Hudo so se borili, toda ko je že legla noč na ta kraj, vdrl je polkovnik Benedek v mesto in sovražnik je bil premagan.

Drugi dan so se pomikali Avstrijci dalje severno proti mestu Novari, in pred tem mestom je tekla dne 23. sušca kri v veliki množini. Pijemontezi so se postavili pred mestom v bran na griču, sredi katerega je majhna vas Bicocca (Bikoka) s cerkvijo. Na desno in levo so se razprostirale sovražne vrste, 60 tisoč mož, katerim je bil sam kralj Karol Albert vrhovni poveljnik. Avstrijci niso vedeli, da je tukaj zbrana vsa sovražna vojska, marveč so menili, da je samo zadnja straža umikajočega se sovražnika. Po gumno prime tudi tukaj mladi nadvojvoda Albreht sovražnika, toda kmalu se prepriča, da se mu je boriti z vso pijemonteško vojsko, zoper katero je mogel postaviti general d'Aspre samo 15.000 mož. Trudili so se, da bi vzeli Bicocco in oddelki naše vojske so prodrli večkrat nasprotne vrste in pridrli celo blizu kraja, kjer je stal sam kralj; vzeli so zdaj to, zdaj ono vas, dasi je sovražnik streljal na nje iz 32 topov. Med junaškim borilci so bili tudi slovenski fantje 47. pešpolka „Kinsky“ (spodnji Štajerci); mnogo junakov je ležalo na bojišču, a vendar niso mogli naši prodreti sovražnika; morali so se celo zdaj tu, zdaj tam, umakniti, ko so naskočili utrujene Avstrijce laški polki, ki so s čilimi močmi posegli v boj. Celih 5 ur se je bojevalo 15.000 naših proti 60.000 sovražnikom; že so jeli naši omagovati in pobiti bi bili, če bi jih ne bil navduševal sam nadvojvoda, jahajoč po bojišču sem in tja, kjer je bila največja nevarnost. In prebili so odločilne trenutke! Radecki in drugi poveljniki so čuli grom topov, pribočniki so jim donášali vesti o boju, in hiteli so vsi oddelki naravnost proti Novari. Ob 4. uri popoldne je prihtel 3. vojni oddelek z razvitimi zastavami in daleč se razlegajočo godbo; z njim je prišel Radecki. 24 topov je začelo vnovič bru-

hati proti Pijemontezom; kmalu je grmelo na obeh straneh 120 topov. Na desnem krilu so najhujše pri-jeli sovražnika in ga potisnili nazaj, baš tačas, ko je bil Poljak Chrzanowsky, poveljnik sardinski, zbral najboljše svoje polke, da bi z vso silo iz Bicocce napadel Avstrijce; pa komaj se je bil pripravil na to, primejo ga že Avstrijci na levi strani; še nekaj pogumnih napadov — in Bicocca je bila naša. Zajedno je prijel 4. vojni oddelek Pijemonteze na desni strani. Radecki je imel še 5000 mož grenadirjev pripravljenih, da bi naskočili sovražnika; toda tega ni bilo več treba. Pijemontezi so se umaknili na vseh straneh, in ko se je zmrčilo, bila je bitka za nas dobljena. Raz mestni nasip pa je gledal kralj Karol Albert dol na bojišče in okolico, a videč, da je poražen, prošil je Radeckega, naj mu takoj dovoli premirje; toda Radecki ga ni dovolil, ker ni nič več verjel kralju.

Bilo je ob 11. uri po noči; v kmetški hiši blizu Novare je sedel general grof Thurn s svojimi častniki pri ognjišču. Naenkrat se ustavi na dvorišču kočija; iz nje stopi gospod in se približa grofu Thurnu, rekoč: „Jaz sem grof Barge; bil sem pijemonteški častnik, pa sem po današnji bitki izstopil iz službe in potujem na svoje posestvo pri Nizzi. Kralj Albert je odložil krono in njegov naslednik se že pogaja z grofom Radeckim“. Thurn mu ponudi čaj in se razgovarja z njim; potem mu podpiše potni list in tuljec se poslovi. Bil pa je to — sam kralj Albert, ki je takoj po bitki odložil krono in pobegnil v daljino Portugalsko.

Malo je še med živimi onih mož, ki so se 1. 1849 borili kot mladeniči za domovino. Mi mladi z veseljem čitamo junaške čine v onih bitkah na Laškem. Posnemajmo naše vrle prednike s tem, da bomo v teh resnih dneh krepki branitelji slovenske domovine in pravice slovenskega naroda!

ORLI.

Hoče. Za sklep jubilejnega leta smo imeli dne 6., 7. in 8. decembra 3dnevno v čast Brezmadežni. Na praznik jutraj smo se zbrali Orli v krajih, in pa mladeniči Marijine družbe, da smo po sv. maši skupno pristopili k mizi Gospodovi. Po večericih je bil slovesen sprejem mladeničev in mladenk v Marijino družbo. K sklepu svetega leta smo imeli po večernicah procesijo z Najsvetejšim, katere smo se udeležili mladeniči Marijine družbe in Orli z zastavo. — Po zimi, ko je delo na polju ponehalo, smo telovadili dvakrat na teden, in sicer v turek zvečer po pevski vaji in pa v nedeljo po večernicah; telovadba traja vsakikrat po 1 uro v telovadnici; vadimo se v novih prostih vajah in pa v skupinah. Na zdar!

Orli.

Odmevi od Adrije. Dragi tovariši in bratje Orli! Nedavno sem se v „Našem Domu“ poslovil od vas, ker me je klicala dolžnost v vojaško suknjo. Takrat me je urednik opomnil, da bi se tudi od tukaj kaj večkrat oglasil v „Našem Domu“. Toda pri vsej dobri volji dosedaj še nisem imel prilike, da bi bil mogel saj v duhu stopiti v krog vrlj tovarišev v „Našem Domu“. Saj pa je bilo tudi toliko učenja in ekserciranja, da smo se sedaj ob božičnih počitnicah komaj malo oddahnili. O čem pa vam, dragi tovariši, naj pišem? Mar vam naj opisujem, kako se mi je godilo kot vojaškemu novincu? To bi bilo, kakor se mi zdi, premalo zanimivo, saj vas je že mnogo izmed vas samih izkusilo, kaj je vojaški stan, drugim, ki pa še pridejo na vrsto, bi pa itak dosti ne koristilo. Tudi tukajšnjih krajev nihče ne bom opisoval; pač pa hočem govoriti o našem drugem, čeprav sem že o tem predmetu v gotovem času nekaj omenil. Kakor smo se prej shajali ob raznih prilikah mladeniči iz raznih krajev naše mile domovine, n. pr. na mladeniških shodih in taborih ter na telovadnih tečajih Orlov, tako nas je tudi semkaj dolžnost priključila skupaj iz raznih strani, dobre in slabe, seveda slednjih čisti več kot prvih. In čeprav se nismo prej nikdar videli, nikdar poznali, vendar nas veže nekaka bratska ljubezen, saj smo navezani drug na drugega, saj nas veže dolžnost, da živimo med seboj v bratski slogi in ljubezni. In akoprav je dosti fantov-vojakov, ki nimajo sploh nobenega verskega mišljenja, katerim je vsako boljše, vsako višje mišljenje le v zasmeh in zabavljanje, vendar se ne zgodi lahko, da bi kateri pretrgal to medsebojno vez ljubezni. Kako pa je doma? Ali se ne zgodi dostikrat, da napade prej najboljši tovariš svojega tovariša? Da, žalibog, tudi se je že zgodilo, da so prej vrli člani naših organizacij (žal, udi Orli), ko so se izneverili našim ciljem, napadali svoje prave brate-vojake. Težko pošiljam to obsodbo v svet, a žal, moram to storiti. Naj bi pač bile te besede v opomin drugim tovarišem, da se varujejo tega bratomornega greha. Kdor uma čut za narodni napredek, za narodno neodvisnost, za blagor domovine, ta si pač mora prizadevati, da se čim dalje bolj utrjuje v bratski ljubezni. Če bo povsod v naših se-ljih vladala ljubezen, čista, nesebična bratska ljubezen, tedaj bomo še-le mogli pričakovati kakih uspehov od našega delovanja. Dragi tovariši, naša sveta dolžnost je, da si na vso moč prizadevamo, da se razširi in ukorenini med nami prava čista in nesebična ljubezen. Prizadevajmo si, da z vzgledom uplavimo

na naraščaj, da se že v mladih srcih ukorenini bratoljubje. Zato moramo zlasti pri mladih fantih paziti, da se v njih srcih ne zaredi črv sovražstva, tudi ne do liberalnih neznačajnežev. Pustimo te propalice popolnoma pri miru, ne zmenimo se prav nič za njih zabavljanja, saj nam ne morejo ničesar; mi gremo vstrajno naprej, četudi nam stavi sovrage cele gore na pot; naše geslo mora biti: Mi mladi, mi gremo naprej! Vstrajna in trdna, nesebična bratska ljubezen premagata vse ovire. V teh dveh čednostih se moramo sedaj najpridneje urediti. Bratje, pogumno na delo! Do cilja moramo priti prej ali slej! Sedaj pa še nekaj! Zelo radoveden sem, ali se moji tovariši še kaj potegujejo za protialkoholno gibanje? Na delo, tovariši! Alkohol mora podleči! Ptuškemu snopu mora enkrat za vselej odklenkati! Ako se bomo z združenimi močmi poprijeli tega dela in vstrajali v tem, bomo gotovo želi lepe uspehe! Obilo uspeha v novem letu tovarišem na organizatoričnem polju! Nešto bratskih pozdravov od Jadranskega morja vsem vrlim tovarišem in Orlom pošilja iz vojaške suknje brat Orli Radoslav Posavski.

Za mladeniče.

Izvršen pustni večer. „Pameten gospodar bo mladi Kaucič!“ Tako je modroval kmet Praprotnik, ko je na pustno nedeljo mahal s svojimi sosedi preko Kaucičevega posestva v eno uro oddaljeno farno cerkev k rani božji službi. „Nič, čisto nič se ni udal po svojem očetu, in tudi nevesta, katero je pred adventom pripeljal na svoj dom, kakor vse kaže, bo dobra gospodinja!“ je pripomnil stari Podlesnik, ki je že tudi preložil breme gospodarstva na rame svojega sina. „Pa radodaren bo“, je povdarjal Remšnikar, „to sem mu že prisodil, ko je hodil v solo in grede dobil mravljicam na kup svoj kruh!“ „In pa moder“, dostavi Polh, „odpravil bo marsikatero slabo navado, ki se je bila udomačila za časa gospodarstva svojega očeta.“ „Jezik ima pa tudi dober“, povzame Hraštnik, „saj ste slišali, kakšno je zagodel tistemu debelemu gospodu v trgu, ki ga je hotel ogoljufati za dvesto!“ Nadaljno hvalo jim je pretrgal Kaucič sam, ki se jim je sedaj pridružil. Njegovi hlapci pa so se uvrstili med hlapce nam že znanih kmetov, kateri so v precejšnji oddalji sledili svojim gospodarjem in imeli svoje razgovore. „Dobra preža je bila na dan njegove poroke“, je začel Praprotnikov hlapec, ko so opazili, da se je pridružil k sprednji skupini mladi Kaucič. „Gotovo tudi na pustni turek ne bo štedil s piščo in pogacami!“ „Tudi na muziko ne bo pozabil, saj se je po svoji poroki pridno vrtel!“, nadaljuje Praprotnikov hlapec. „To bo veselje! Jaz sem že naprosil Drolenjakovo Ančo, da mi posodi svojo janko! Mačkova Kunka pa je pripravljena obleči moje suknjo. „Veš kaj?“ pravi Kaucičev Nacl, „jaz sem pripeljal včeraj iz Nabrežnikovega mlina velik žakelj najfinejše moke; čemu za tako malo družino toliko krofov, ki se jih dobi iz takšne vreče. V nedeljo pa sem videl priti k nam tistega Lažničevega Marka, ki se dobro razume na svoj „meh“ in ki mu gredo smešnice, kakor bi jih iz rokava tresel. Razgovarjala sta se dolgo z gospodarjem in odhajal je židane volje in jutri gre hlapec k vinotrtju po en polovnjak ta bolj-sega; vse kaže“, sklene Nacl veselo pripoved, „da nameravajo v turek prirediti godbo, kakor je bilo v navadi pri starem gospodarju.“ „Saj sem vedel, da je mladi Kaucič, četudi malo hudomušen, vendarle dober oče!“ povzame zmagoslavno Praprotnikov hlapec. „Kaj ne, da pojdemo vsi tja? Ah, to bo veselje! Hej, Ančka, kako se mi bo podala tvoja kika!“ Tako vpije in maha z rokami in le s težavo mu dokažejo, da še ni danes — pustni turek.

Mrzel veter je brlil preko snežene poljane, toda to ni niti najmanj omajalo sklepa naših korenjakov, zbralo se jih je pravcata procesija, pridružilo se jim je tudi nekaj deklet v različnih maskah. Mladi Kaucič jim res gostoljubno odpravi vrata in jih popelje v sobo, toplo zakurjeno, tudi miza je bila pogrnjena z belim prtom in na njej krožniki napolnjeni s krofi in steklenice z zapeljivo se svetilkajočo tvarino. Kar še manjka k pustni zabavi, se pojavi v tem trenutku na pragu sosedne izbe, namreč godec Marka; na vprašanje po harmoniki je odgovorjal, da je pripravljena v sosedni sobi. „Le vsedite se in vzamite, kar vam mi-za ponuja“, prijazno prigovarja gospodar, ki se čez nekaj trenutkov vrne z veliko skledo narezanih klobas in slantne, a za njim pa gospodinja s krožniki. „Najprej se nekoliko okrepčajte, potem pa nam bo Marko, eno zagodel!“ Gostje se res niso dali preveč prositi, saj je pustni turek samo enkrat v letu, Marko pa jih je tačas zabaval s svojimi svežim humorjem. „Sedaj pa nam prinese Marko svoj instrument“, pravi gospodar po končanem obedu, „da primerno proslavimo nocojšnji večer!“ Ta izginke kar v stransko izbo in se vrne takoj, z nocoj pač najmanj pričakovano stvarjo: z velikim, lesenim rožnim vencem. Gospodar poklekne s svojo družino uprav na sredi izbe in gostje radi ali neradi sledijo njegovemu zgledu. Kdo bi opisal kisle obraze grozno presenečenih pustnih šem, ki so se med molitvijo zadržale še dokaj dostojno, le domači hlapec Nacl, kateremu je še čudno tresel glas vsled pridrževanega smeha, je zapazil, ozrl se za vrata, kjer je klečala čudna ženska z janko Drolenjakove Anče, grozeče dvigneno pest. „Kateraga si? Devica v templju našla! Hvala Bogu, sedaj bo konec!“ — Toda ta preštantni Marko nocoj ni maral odjenjati, dokler ni trikrat pretipal vsako jagodo na molek. „Sedaj pa, dragi gostje, se vam zahvaljujem za današnji obisk, pojdite sedaj lepo mirno domov in upam, da se jutri ne boste kesali, da ste iskali pustno zabavo pri mlademu Kauciču!“ — Naslednje leto pa je molil ta večer rožni venec sam s svojo družino.

Da bi bilo več tako modrih gospodarjev, koliko fantov bi si ohranilo poštenje; koliko mladenkam bi ne bil ravno pustni večer grobokop njihove življenjske sreče!

Mladeniški znaki. V prejšnji prilogi „N. D.“ piše mladenič iz Vurberga o mladeniških znakih, tudi jaz mislim z njim. Žalibog, da se ti mladeniški in drugi znaki malokje dobe. Zato-rej si jih mladina ne more kupiti. Pozivljam gospode trgovce, da si jih takoj naroče. — Velikonedeljčan.

Dekliški vrtec.

Narodna noša je torej zopet na dnevnem redu in Margečki se je celo o njej sanjalo. Naj pa zna, da je tudi naš gospod pečovodja bil tako odločen in nas je nastopilo ob „Stražini“ 10. letnici 20 v narodnih nošah; reklo se je: to zahtevam, pa gmah. Ker vem, da še mnogo deklet nima pojma, kako da pravzaprav izgleda slovenska narodna noša, pa vam povem torej jaz, kako obleko da smo imele. Bele rokavce, pri vratu nabrano z lepo vezzenino in zapete pri vratu in pesteh, rokave široke, nabrane; prikrpojeni so rokavci podobno kot možke kmečke srajce. Krilo široko, nabrano zgoraj, segajoče ne čisto do gležnjev, da se še dovolj vidijo bele nogavice. Modere iz istega blaga kot krilo, h krilu prišiti. Krog vratu rožnate ali črtaste svilene rute raznih barv, kakoršna se pač k barvi krila poda. Krila smo imele raz-

do in ob vsakem času in tudi gibati se sme po slobodno. Do razprave se menda ne pride tako hitro, in če bi ji pretila obsodba, ji bodo gotovo omogočili, da pravčasno zbeži. Takšna je pač liberalna šola. Delavec in kmet sta malo manj kot človeka, le v višjih krogih so ljudje, za katere ni Boga in postav.

— **Italija.** Polentariji so zopet nesramni. V Paviji so profesorji in študenti imeli zborovanje, na katerem so zahtevali laško vseučilišče v Trstu. Italijani torej že zahtevajo, kaj se ima v Avstriji zgoditi. Vsi govorniki so napadali na srčni način našo Avstrijo ter hujšali na vojsko zoper njo. V svojem sovraštvu so začeli tako divjati, da je moralo nastopiti vojaštvo. In pravijo, da je Italija naša zvesta zaveznica.

Rumunska bo zaveznica Rusije. Ker se je Avstrija potegnila ob zadnji vojski za Bolgare, so Rumuni postali nasprotniki Avstrije in so se nagubili k Rusiji. Se bolj so postali Rumuni vznemirjeni, ko je naš zunanji minister Berchtold zahteval, da se naj ne potrdi v Bukareštu sklenjeni dogovor balkanskih držav, od katerega je imela Rumunija lep dobiček. Rumuni so začeli tožiti, da so njihovi bratje na Sedmograškem od Madžarov stiskani. Rusija je izrabila to nevoljo in je Rumune še bolj na se priklenila, ko je ruski car postal kralju Karolu visoko odlikovan. Zdaj je prišlo še nekaj hujšega. Rumunski kralj in kraljica sta odpotovala v Petrograd, kjer se bo njun sin, prestolonaslednik, kakor smo že zadnjič poročali, oženil s carjevo hčerjo. Zveza med Rusijo in Rumunijo se bo na ta način stalno utrdila, kar bo Avstriji v škodo.

„Štajerc“, trdovraten nevernik.

Pijanec se ne spreobrne, dokler se v jamo ne zvrne, pravi star pregovor. Pri „Štajercu“ velja ta prislovica v polnem obsegu brez vsakega prikrajšanja. Za njega je in ostane Lurd kraj „navadnega, smešnega babjeverstva“, kljub temu, da so rimski papeži potrdili prikazni Marijine in lurski sv. Devici izkazovali visoke in izredne časti. „Krščanski“ „Štajerc“ se za papeške besede ne zmeni nič, za njega je merodajno protestantovsko in brezversko psovaje in blatenje Lurda. Lep katoličan ta „Štajerc“! Ne samo, da si ne da ničesar dopovedati, nasprotno, on celo od dne do dne raste v svoji brezverski zagrizenosti. V zadnji številki se je povzpelo do take visokine profirkščanskega sovraštva, da opusje Lurd in njegove dogodke z „oslarjo in zaslepljenostjo“. Kaj takega izreči se drzne samo človek, ki nima nič vere in niti trlice spoštovanja do Matere božje. Brezumno krščanstvu sovražno hudobije!

V boju zoper Lurd pa je „Štajerc“ tudi pokazal svojo ogromno neumnost, ki je še večjega občudovanja vredna kot njegovi 15.000eri iztisi, pri katerih moramo pravzaprav zastrniti, ker niso nič zrasli, čeprav so tako debelo škropljeni s krvjo „svete Johanne“. V predzadnji številki našega lista smo navedli nekaj zgodovinskih dokazanih slučajev naglega ozdravljenja, ki se naravno, brez izredne božje pomoči, ne dajo razlagati. „Štajerc“ pa teh slučajev ne preiskuje, temveč jih kratkomalo zanika, češ, vse to je izmišljeno. Tako ravnanje je tako bedasto in smešno, da ga ne moremo prisojati le količkaj treznemu in poštenemu človeku, ampak samo kakemu drznemu fantalinu. Danes, ko to pišemo, namreč 31. marca, je ravno preteklo 100 let, odkar so po porazu velikega Napoleona združeni Rusi, Avstrije in Nemci, njim na čelu ruski car in pruski kralj, v slovesnem vstopu korakali v Pariz. Vpričo tega zgodovinskega dogodka pa bi kaka prismođa, kot je „Štajerc“, — če je še sploh kje na svetu najti taka prismođa — rekel: „To ni res. Veliki Napoleon ni bil poražen. Da bi bili Rusi, Nemci in Avstrije kdaj slovesno korakali v Pariz, ni mogoče, ker je bil Pariz vedno francoski in je še francoski.“ Ali bi ne bila taka trditve gorostasna neumnost, ki bi zaslužila, da bi se njen imejitelj imenoval za patrona vseh norcev? Da se je 31. marca 1914 po Napoleonovem porazu vršil sijajen vstop združenih armad v Pariz, je zgodovinsko dejstvo, ki se ne da zanikati. Zgodovinsko dejstvo je pa tudi ozdravljenje Petra de Rudder. O tem dogodku je župan občine Jabbeke v zvezi z občinskimi svetovalci in drugimi veljaki izdal to-le potrdilo: „Mi podpisani, župljani duhovnjike Jabbeke, izjavljamo: Peter Jakob de Rudder, rojen in bivajoč tukaj, star 52 let, je imel zlomljeno podkolenico. Dne 16. februarja 1867 mu je bilo padlo na nogo drevo. Vsled tega se mu je noga tako zlomila, da mu nobeno zdravniško sredstvo ni moglo pomagati. Zdravniki so nad njim obupali in so rekli, da je neozdravljiv. Tako so sodili vsi, ki so ga poznali. Priporočil se je lurski Materi božji, ki jo časte v Oostackerju. Od tam se je povrnil ozdravljen in brez bergelj. Lahko je delal vse, kakor preden se je ponesrečil. Izjavljamo, da se je to naglo in čudovito ozdravljenje zgodilo dne 7. aprila 1875. — Jabbeke, dne 15. aprila 1875. Občinski pečat. Dr. Hoeft, župan.“ Podpisanih je še 12 veljavnih mož, med njimi župnik Sloek, svobodomislec P. de Sorge in graščak Vikomt du Bus de Gisignies, ki prej ni veroval v čudeže. Petra je preiskal zdravnik dr. Affenier, ki ga je prej brezuspešno zdravil, sedaj pa izjavil: „Česar zdravnik ne zmorejo, more Marija. Če človek vidi tak čudež, čuti, kako se iz nevernika spremeni v zopet vernega“. Preiskal ga je tudi zdravnik dr. von Hoestenbergh, ki je v zvezi z drugimi zdravniki ves ta slučaj, tudi preiskavo Petrove noge z Röntgenovi-

mi žarki eno leto pred Petrovo smrtjo in kostonosno preiskavo noge po smrti — Peter de Rudder je umrl na pljučnici 22. marca 1898 — ob novem letu 1900 popisal v belgijskem medicinskem znanstvenem listu. Vključ vsem tem dejstvom pa ščevka ptujska prismođa: „Nič ni res. Se bedak ne bo tega verjel!“

Ravno tako resničen je slučaj Gargan. V noči od 17. na 18. decembra 1899 se je pripetila tista železniška nesreča, ki mu ni sicer vzela življenja, pa zdravje, pred vsem zdrave ude. V anžulski bolnici, kamor so ga zanesli, se je njegova bolezen slujševala vedno bolj in bolj. Ves spodnji del života je bil kakor neobčutljiv, udje trdi; bil je hrom od pasu. Zdravnik je menil, da je stisnjen hrbtni mozeg, in zato je silil, naj se navrti hrbtnica; toda ranjenec ni hotel dovoliti operacije. Čez 20 mesecev zapusti bolnišnico kot neozdravljiv bolnik, zavedajoč se, da gre umret. V Lurdu, kamor se poda z drugimi na romanje, dobi 20. avgusta 1901 zdravje. Če „Štajerc“ noče verovati, da se je to zgodilo na izreden način vsled Marijine priprošnje, prosto mu; naj ta slučaj drugače razloži, če ga more in zna. Dejstev pa ne sme zanikati. Bolezen in ozdravljenje poštnega uradnika Gargana spričuje med drugim tudi pariško-orleanska železnična družba, ki mu je morala izplačati 60.000 frankov odškodnine in se zavezati, da mu bo plačevala do smrti pokojnino letnih 6000 frankov; ko pa je izvedela, da je Gargan v Lurdu tako nenadno ozdravel, se je branila dalje plačevati, vsled česar je prišel spor pred sodišče. Gargan še živi ter je sedaj prostovoljni bolniški strežnik v Lurdu. To so dejstva, ki se absolutno ne dajo spraviti s sveta. Kje je torej „drzna hinavščina“, ali pri nas, ki kot resnicoljubi priznavamo ta dejstva, ali pa pri „Štajercu“, ki jih v svoji naravnost smešni neverni zagrizenosti kratkomalo zanika?

Zabavno neumen je tudi način, kako se „Štajerc“ hoče otepsti pričevanja angleško-protestantovskega lista „Daily Mail“, ki ima navado, poročati o vseh izrednih lurskih ozdravljenjih in je 15. septembra 1913 poročal o onih treh slučajih, o katerih smo poročali v predzadnji številki. Ptujski „napredni“ list tako-le modruje: „Jaz, „Štajerc“, pravim, da angleški protestantovski list ne more tako pisati. Ker pa jaz, „Štajerc“, tako pravim, zato ta list tako ne piše.“ Ali ni to modrost, ki zasluži, da bi se ji dalo patent! Vsekako bo morala Südmarka, ki vsak mesec z velikimi svotami podpira ptujsko nemškutarsko glasilo, še globlje posegati v žep, da bo nasičevala to čudovito nemškutarsko modrost. Dosedaj se angleški list ni zmenil za „Štajerca“ in njegove lurske težave. Upravičeno dvomimo, da bi to storil v bodoče.

V veliko zabavo nam je vrhu tega razkladanje „Štajerčevega“ velikega verskega znanja. Z važnostjo svobodomiselnega in prečnega „naklonjenega“ učenjaka „Štajerc“ poudarja, da protestanti Marije v Očenaši ne imenujejo. O, ti brunna štajerčijanska duša, ali ne veš, kaj je Očenaša? Saj vendar tudi mi katoličani Marije ne imenujemo v Očenaši, temveč v Češeni Mariji! Na sumu te imamo, da Očenaša ravno tako malo molis kot Češeno Marijo.

„Se bedak ne bo tega verjel!“ — to je stališče „Štajerčeve“ napram čudežem. S tem stališčem se je „Štajerc“ postavil čisto izven krščanstva. Iz tega njegovega nekrščanskega stališča čisto naravno sledi njegova mržnja zoper Lurd in skrunjevanje Marijine časti. Kaj pa iz tega sledi za vsakega vernega katoličana napram „Štajercu“, je jasno in ne potrebuje dokazovanja, temveč dejanja. Kdor še kaj da na Boga, na vero, na Mater božjo, ta ne bo tega nekrščanskega lista prebiral in še manj podpiral. Skrunjevalec Marijine časti ne sme biti v nobeni krščanski hiši! Veliko krivdo pohujšanja si nakopilejo na svojo vest stariši, ki imajo ta list v svoji hiši, in sploh vsi, ki ga dajo mladini v roke. S ptujskim grdnom na smetišče!

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

5. Nedelja. 6. postna (cvetna). Vincencij. — Nedeljski ev.: Jezusov prihod v Jeruzalem. Mat. 21, 1-9.
6. Ponedeljek. Sikst, papež.
7. Torek. Herman, sp., Eberhard.
8. Sreda. Albert, škof.
9. Četrtek. Veliki četrtek.
10. Petek. Veliki petek.
11. Sobota. Velika sobota. Leo.

* **25letnice** kot župnik pri St. Vidu na Planini obhajal je 1. aprila vlč. g. kn.-šk. duh. svetovalec Anton Ribar. Koliko je storil v teku 25 let za versko in narodno probujo svojih župljanov, j. gotovo zapisano z zlatimi črkami v knjigi življenja. Tudi trg Planina se ima njemu zahvaliti za lastno župnijo. V strahu smo bili župljani za svojega dobrega župnega pastirja, ko se ga je lansko leto huda bolezen lotila na nogo, toda Usmiljeni bi tje v Gračcu so nogo ozdravili in nam v neizmerno veselje poslali našega gospoda zdravega in čvrstega domov. — Vsemogočni Bog, v čegar rokah je naše življenje in ki določaš meje našega bivanja na zemlji, podeli milostljivo našemu predobremu gospodu župniku preživeti med nami še mnogo let v neskaljenem miru, sreči in veselju!

* **Pogreb č. g. Davorina Tomažič.** Od St. Petra pri Radgoni. Kakor smo že na kratko poročali, je umrl v radgonski bolnišnici na sušici č. g. D. Tomažič, tukajšnji domačin iz Dedinec. Bil je kaplan pri Sv. Petru pri Mariboru, pa je moral zaradi bolezni izstopiti iz službe in se podati v začasni pokoj. Iskal si je zdravja v Iki, pri Usmiljenih bratih v Gračcu in

v Hörgasu. Ko je izprevidel, da ne najde nikjer pomoči, podal se je po nasvetu svojega brata, č. g. Alojzija Tomažič, kaplana v Radgoni, v ondojno bolnišnico, kjer je dne 24. sušca zatisnil svoje trudne oči. Trpel je namreč jako dosti, a vendar vse s čudovito potrpežljivostjo. Pri pogrebu, ki se je vršil dne 26. sušca, ob 10. uri dopoldne, se je zbralo 20 lavantinskih in sekovskih duhovnikov. Slovo mu je govoril vlč. g. dekan Vollmaier iz Lučan, ki mu je pred 7 leti pridigoval tudi za primicijo. Od gg. kolegov sta prišla A. Vedečnik in K. Seško. Mladeniška in dekliska Marijina družba in jako velika množica vernega ljudstva ga je spremljala na pokopališče k zadnjemu počitku. N. v. m. p.!

* **Osebnosti.** Deželni odbor je imenoval gosp. A. Persuh-a definitivnim živinozdravnikom v Braslovčah. — Za provizoričnega oskrbnika v sirotišnici v Hartbergu je imenovan g. Kučnik, pristojen v Griže pri Celju.

* **Živinozdravnik g. Lebnik** je dobil enoleten dopust, da odsluži vojake.

* **Slovenska občina brez občinskih doklad.** Prijatelj lista nam poroča, da si je občina Žikarce pri Sv. Barbari piže Maribora tekmolet toliko prihranila, da za l. 1914 nima nikakih občinskih doklad. Občina tudi slovenski uraduje. V občinskem odboru so naši pristaši. Naj bodo Žikarce v vzgled drugim občinam v naši domovini!

* **Krščanski nauk v pruskih nadaljevalnicah.** V pruski zbornici je bil z velikansko večino glasov sprejet predlog, naj bo vlada na roko vsem občinam, ki hočejo v učni načrt nadaljevalnih šol sprejeti tudi krščanski nauk. Kaj, ko bi „Štajerc“ tudi v dobrih rečeh posnemal Pruse?

* **Delo katoliških misijonov.** V Kongu, afriški državi, ki je last Belgije, so ustanovili jezuitje že veliko občeokoristnih zavodov, in sicer: bolnice 7, lazarete 4, ljudskih šol 7, šol za zamorce 61, vseučilišče 1, nadaljevalne šole 3, strokovnih šol 6. Liberalci vpijejo proti redovom, pa so vendar-le zelo koristni za človeštvo.

* **Umor misijonarjev.** Na otoku Mallikolo pri Avstraliji so domačini dvajaki umorili 6 učiteljev-misijonske postaje in jih pojedli.

* **Francoski bogotajci** padajo v svojem sovraštvu do katoliške vere vedno globlje. V Corneillsu je občinski odbor, ki obstoja iz samih svobodomislecev, za katerimi korakajo naši liberalci, na steno občinske šole dal pritrditi križ pod tarčo, na katero so merili dečki pri strelnih vajah. Strašna kazen božja ne bo izostala.

* **Nemška politika.** Nemčija neprestano hujša avstrijsko-nemško javnost v sovraštvo do Srbije, sama pa dela tam lepe kupčije. Sedaj je Srbija zopet naročila v Nemčiji 4 milijone kilogramov pšenice za armado in nemško časopisje zunaj v cesarstvu je jako zadovoljno s Srbi, ker so tako dobri odjemalci.

* **Nemški cesar Viljem** se je, kakor poročamo v članku „Naša zaveznika“, prav sovražno izrazil proti katoliški veri. Sedaj poroča „Berliner Tagblatt“, da se ono mesto v pismu na hesensko grofico Ano glasi še hujše, in sicer: „Ti hočeš prestopiti k onemu praznoverju, ki je sovražim iz dna svojega srca in katero izkoreniniti smatram za nalogo svojega življenja“. Sovraštvo nadutega Prusa je torej veliko, toda katoliška cerkev bo še tudi cesarja Viljema preživela. So si že večji in pametnejši možje opraskali prste na Petrovi skali!

* **V tem grmu tiči zajec.** C. kr. namestnika v Gračcu je ustanovila svojo tiskarno, toda ne na svoj račun, temveč na račun davkoplačevalcev. Da bo imela ta tiskarna več dela, hoče upreči vse občine, šole, krajne in okrajne šolske svete itd. itd. V 8. številki „Naredbenega lista“ že poziva občine, naj si naročijo tiskovine v domovinsko-pravnih zadevah. Občine so samoupravne, one si naročajo svoje tiskovine, kjer bočajo. Namestnika pa ima tu svoje pomembne namene vmes. Slovenske občine si naročajo samoslovenske tiskovine v slovenskih tiskarnah, kjer dobe za služek Slovenci. V namestniški tiskarni v Gračcu pa so nastavljeni Nemci in tam tiskajo za slovenske občine dvojezične tiskovine, v kakih 20 letih pa bodo slovenski jezik izpodrinili in tudi za nas Slovence tiskali samonemške tiskovine. Slovenske občine, ostane s svojimi naročili pri slovenskih tiskarnah ter se ne dajje upregati v odvisnost nemštva. Dvojezičnost je vedno na kvar slovenskemu jeziku.

* **Slovenski denar v službi Nemcev.** Na Slovenskem Štajerskem je več posojilnic, ki so članice nemške Zadrzne Zveze v Gračcu. Te posojilnice koristijo Nemcem, a Slovincem škodujejo; kajti one dobivajo denar od Nemcev ter jim morajo zato obresti plačevati, tudi svoj čisti dobiček in rezervni obrat na-lagajo v Gračcu. Razen tega morajo jemati svoje tiskovine in knjige pri nemški Zvezi, torej dobe ta za-služek zopet nemške tiskarne in nemški knjigovezi. Slovenske tiskarne in slovenski knjigovezi pri tem ničesar ne zaslužijo. Nemška Zveza v Gračcu noče s slovenskimi posojilnicami slovenski dopisovati ter jim tudi na zahtevanje ne da slovenskih tiskovin, ona celo trdi, da je njen poslovni jezik nemški. Tudi od-daja svoje službe le Nemcem, od katerih zna samo oden slovenski. Čuditi se je velikanski slovenski sle-poti, ki je slovenske posojilnice vpregla v nemški ja-rem in je svoje slovenske zadrzne zveze prezirala. Hvala Bogu, da je teh posojilnic na Slovenskem Šta-jerskem primerno malo. Naše težišče se mora nagibi-ti k materi Sloveniji, ne pa h krivičnemu Gračcu.

* **Posnemajmo!** V roki imam letak, podpisan od centralne komisije združenih nemških delavskih or-